

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาการประเมินมูลค่าการประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการและการคงอยู่ของโบราณสถานเวียงท่ากาน จังหวัดเชียงใหม่ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวยังโบราณสถานเวียงท่ากานจำนวน 400 คน และนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมาเที่ยวโบราณสถานเวียงท่ากานซึ่งเป็นประชาชนในชุมชนเวียงท่ากานและชุมชนใกล้เคียงจำนวน 100 คน โดยการประเมินความเต็มใจที่จะจ่ายผ่านวิธีการประเมินมูลค่าโดยการสมมติเหตุการณ์ให้ประมาณค่าหรือวิธี CVM ที่มีคำถามแบบปลายเปิด (Open - Ended) และใช้แบบจำลองโทบิต โดยใช้วิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของฟังก์ชันความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimate) และเทคนิควิเคราะห์ด้วยวิธี Marginal Effect เพื่อหาความเต็มใจจะจ่ายเงินช่วยเหลือเพื่อการอนุรักษ์และการคงอยู่ของโบราณสถานด้วยวิธีการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์เวียงท่ากาน วิธีการป้องกันและวิธีการฟื้นฟู รวมทั้งการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจจะจ่ายทั้ง 3 กรณี ซึ่งแต่ละกรณีจะมีสถานการณ์สมมติดังนี้ **แนวทางการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์** คือ ความเต็มใจที่จะจ่ายเงินเพื่อการอนุรักษ์โบราณสถานเวียงท่ากาน โดยการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์เวียงท่ากานเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมโบราณวัตถุ รวมถึงอาคารประชาสัมพันธ์ ซึ่งประกอบด้วยร้านจำหน่ายของที่ระลึก ห้องรับรอง โถงต้อนรับ อาคารพิพิธภัณฑ์ ตานวัฒนธรรม และนิทรรศการกลางแจ้ง และร้านค้าของชุมชน

แนวทางการป้องกันวิธีที่ 1 คือ ความเต็มใจจ่ายในการอนุรักษ์โบราณสถานเวียงท่ากานด้วยวิธีป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับโบราณสถาน โดยการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้โบราณสถานเกิดการเสื่อมโทรม โดยการกระทำของนักท่องเที่ยวจากวิทยากรผู้มีความรู้ความเข้าใจ **แนวทางการป้องกันวิธีที่ 2** คือ ความเต็มใจจ่ายในการอนุรักษ์โบราณสถานเวียงท่ากานด้วยวิธีป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับโบราณสถาน โดยการจัดสร้างห้องสมุดเพื่อเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของโบราณสถานเวียงท่ากานแก่นักท่องเที่ยวและผู้ที่มีความสนใจ **แนวทางการฟื้นฟูวิธีที่ 1** คือ ความเต็มใจจ่ายในการอนุรักษ์โบราณสถานเวียงท่ากานด้วยวิธีการฟื้นฟูโบราณสถาน

โดยการจัดทัศนียภาพโดยรอบโบราณสถานให้มีความสวยงาม เพื่อให้เป็นที่น่าประทับใจและดึงดูดใจในการมาเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยการปลูกดอกไม้ จัดสวนหย่อม เป็นต้น **แนวทางการฟื้นฟูวิธีที่ 2** คือ ความเต็มใจจ่ายในการอนุรักษ์โบราณสถานเวียงท่ากานด้วยวิธีการฟื้นฟูโบราณสถานโดยมีการปรับปรุงและเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถังขยะ ห้องน้ำ ร้านอาหาร สถานที่นั่งพัก เพื่อความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยวและเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน

5.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

1. ข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวยังโบราณสถานเวียงท่ากาน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวยังโบราณสถานเวียงท่ากาน พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.20 และเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.80 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสจำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 52.30 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 – 6 คน จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 ซึ่งจบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดจำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 59.20 และประกอบอาชีพพนักงาน/รับจ้าง จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 45.20 โดยจะมีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.50

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวยังโบราณสถานเวียงท่ากาน พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้จักโบราณสถานเวียงท่ากานจากจากโทรทัศน์/วิทยุ/อินเทอร์เน็ต จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 รองลงมาคือรู้จักจากเพื่อน/ญาติ พี่น้อง/คนรู้จัก จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 โดยมาท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 รองลงมาคือการมาท่องเที่ยวเพื่อทัศนศึกษา ดูงาน จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.20 สำหรับประเภทของการเดินทางมาท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางไปกลับภายในวันเดียว จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 75.20 ส่วนที่เหลือพักค้างแรม จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.80 ในส่วนของกาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่านักท่องเที่ยวทั้งหมดจำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีความชื่นชอบในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์มีจำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 และพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่

ต้องการที่จะกลับมาท่องเที่ยวยังโบราณสถานเวียงท่ากานมีจำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 58.80 และนักท่องเที่ยวไม่แน่ใจว่าจะกลับมาเที่ยวอีกหรือไม่มีจำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 41.20

2. ข้อมูลทั่วไปด้านเศรษฐกิจและสังคมของนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมาเที่ยวยังโบราณสถานเวียงท่ากาน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 ตัวอย่าง โดยเป็นนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมาเที่ยวชมซึ่งเป็นประชาชนในชุมชนเวียงท่ากานและชุมชนใกล้เคียง พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 54.00 และเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 – 6 คน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00 ซึ่งจบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 และประกอบอาชีพพนักงาน/รับจ้าง จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 โดยจะมีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมาเที่ยวยังโบราณสถานเวียงท่ากาน พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้จักโบราณสถานเวียงท่ากาน จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 94.00 โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างต้องการที่จะเดินทางมาเที่ยวยังโบราณสถานในอนาคตแน่นอนจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 81.00 ในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่านักท่องเที่ยวทั้งหมดจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มีความชื่นชอบในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 56.00

5.1.2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าความเต็มใจจะจ่ายในการอนุรักษ์และการคงอยู่ของโบราณสถานเวียงท่ากานด้วยวิธีการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ วิธีการป้องกัน และวิธีการฟื้นฟู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความเต็มใจจะจ่ายเงินช่วยเหลือเพื่อการอนุรักษ์และการคงอยู่ของโบราณสถานเวียงท่ากาน รวมทั้งการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจจะจ่ายทั้ง 3 กรณี คือ วิธีการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์เวียงท่ากาน วิธีการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดแก่โบราณสถาน และวิธีการฟื้นฟูโบราณสถาน โดยใช้แบบจำลองโทบิต (Tobit Model) และวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของฟังก์ชันความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimate) ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ด้วยวิธี Marginal Effects ผลการศึกษาที่ได้เป็นดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าความเต็มใจจะจ่ายในการอนุรักษ์และการคงอยู่ของโบราณสถานเวียงท่ากานด้วยวิธีการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ วิธีการป้องกัน และวิธีการฟื้นฟู กรณีของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชม

1.1 การจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เต็มใจจะจ่ายในช่วงในช่วง 41 – 80 บาทต่อปี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 โดยมีความเต็มใจจ่ายสูงสุดเท่ากับ 200 บาทต่อปี และความเต็มใจจ่ายต่ำสุดที่ 0 บาทต่อปี สรุปได้ว่าความเต็มใจจ่ายในการอนุรักษ์และการคงอยู่ของโบราณสถานด้วยวิธีการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ เพื่อใช้เป็นสถานที่เก็บรวบรวมโบราณวัตถุ รวมถึงเป็นอาคารประชาสัมพันธ์ ซึ่งประกอบด้วยร้านจำหน่ายของที่ระลึก ห้องรับรอง โถงต้อนรับ อาคารพิพิธภัณฑ์ ลานวัฒนธรรม และนิทรรศการกลางแจ้ง และร้านค้าของชุมชน ซึ่งมีมูลค่าความเต็มใจจ่ายเท่ากับ 62.64 บาทต่อปี สำหรับผลการศึกษาทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างความเต็มใจที่จะจ่ายกับปัจจัยต่างๆ เป็นดังนี้ ตัวแปรอายุ (Age) การศึกษา (Education) และการกลับมาเที่ยวอีกครั้ง (Again) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจจะจ่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.2 การป้องกันความเสียหายวิธีที่ 1 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เต็มใจจะจ่ายในช่วงในช่วง 1 – 40 บาทต่อปีและช่วง 41 – 80 บาทต่อปีเท่ากันคือจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 โดยมีความเต็มใจจ่ายสูงสุดเท่ากับ 200 บาทต่อปี และความเต็มใจจ่ายต่ำสุดที่ 0 บาทต่อปี สรุปได้ว่าความเต็มใจจ่ายในการอนุรักษ์และการคงอยู่ของโบราณสถานด้วยวิธีการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับโบราณสถาน โดยการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์สำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้โบราณสถานเกิดการเสื่อมโทรมซึ่งเกิดจากกระทำของนักท่องเที่ยวโดยวิทยากรผู้มีความรู้ความเข้าใจ ซึ่งมีมูลค่าความเต็มใจจ่ายเท่ากับ 33.01 ต่อปี สำหรับผลการศึกษาทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างความเต็มใจที่จะจ่ายกับปัจจัยต่างๆ เป็นดังนี้ ตัวแปรจำนวนสมาชิกในครัวเรือน (Family) รายได้ต่อเดือน (Income) และการกลับมาเที่ยวอีกครั้ง (Again) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจจะจ่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3 การป้องกันความเสียหายวิธีที่ 2 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เต็มใจจะจ่ายในช่วงในช่วง 81 – 120 บาทต่อปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 โดยมีความเต็มใจจ่ายสูงสุดเท่ากับ 250 บาทต่อปี และความเต็มใจจ่ายต่ำสุดที่ 0 บาทต่อปี สรุปได้ว่าความเต็มใจจ่ายในการอนุรักษ์และการคงอยู่ของโบราณสถานด้วยวิธีการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับโบราณสถาน โดย

การจัดสร้างห้องสมุดเพื่อเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของ โบราณสถานเวียงท่ากานแก่นักท่องเที่ยวและผู้ที่มีความสนใจ ซึ่งมีมูลค่าความเต็มใจจ่ายเท่ากับ 49.59 ต่อปี สำหรับผลการศึกษาทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างความเต็มใจที่จะจ่ายกับปัจจัยต่างๆ เป็นดังนี้ ตัวแปรเพศ (Sex) อายุ (Age) และการกลับมาเที่ยวอีกครั้ง (Again) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจจะจ่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.4 การฟื้นฟูโบราณสถานวิธีที่ 1 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เต็มใจจะจ่ายในช่วง ในช่วง 1 – 40 บาทต่อปี จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 โดยมีความเต็มใจจ่ายสูงสุดเท่ากับ 200 บาทต่อปี และความเต็มใจจ่ายต่ำสุดที่ 0 บาทต่อปี สรุปได้ว่าความเต็มใจจ่ายในการอนุรักษ์ และการคงอยู่ของโบราณสถานด้วยวิธีการฟื้นฟูโบราณสถาน โดยการจัดทัศนียภาพโดยรอบ โบราณสถานให้มีความสวยงาม เพื่อให้เป็นที่น่าประทับใจและดึงดูดใจในการมาเที่ยวของ นักท่องเที่ยว โดยการปลูกดอกไม้ จัดสวนหย่อม เป็นต้น ซึ่งมีมูลค่าความเต็มใจจ่ายเท่ากับ 34.37 ต่อปี สำหรับผลการศึกษาทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างความเต็มใจที่จะจ่ายกับปัจจัยต่างๆ เป็นดังนี้ ตัวแปรจำนวนสมาชิกในครัวเรือน (Family) ตัวแปรเพศ (Sex) ระดับการศึกษา(Education) รายได้ ต่อเดือน (Income) และการกลับมาเที่ยวอีกครั้ง (Again) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจจะจ่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.5 การฟื้นฟูโบราณสถานวิธีที่ 2 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เต็มใจจะจ่ายในช่วง ในช่วง 1 – 40 บาทต่อปี จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 โดยมีความเต็มใจจ่ายสูงสุดเท่ากับ 250 บาทต่อปี และความเต็มใจจ่ายต่ำสุดที่ 0 บาทต่อปี สรุปได้ว่าความเต็มใจจ่ายในการอนุรักษ์ และการคงอยู่ของโบราณสถานด้วยวิธีการฟื้นฟูโบราณสถาน โดยมีปรับปรุงและเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถังขยะ ห้องน้ำ ร้านอาหาร สถานที่นั่งพัก เพื่อความสะดวกสบายของ นักท่องเที่ยวและเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน ซึ่งมีมูลค่าความเต็มใจจ่ายเท่ากับ 26.44 ต่อปี สำหรับผลการศึกษาทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างความเต็มใจที่จะจ่ายกับ ปัจจัยต่างๆ เป็นดังนี้ ตัวแปรเพศ (Sex) ระดับการศึกษา(Education) รายได้ต่อเดือน (Income) และการกลับมาเที่ยวอีกครั้ง (Again) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจจะจ่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าความเต็มใจจะจ่ายในการอนุรักษ์และการคงอยู่ของโบราณสถานเวียงท่ากานด้วยวิธีการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ วิธีการป้องกัน และวิธีการฟื้นฟู กรณีของนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมาเที่ยวชม

จากการประมาณ Maximum Log Likelihood Estimate : MLE ด้วยแบบจำลอง Tobit พบว่าไม่เกิดปัญหา Heteroscedasticity ซึ่งผลการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอิสระต่างๆ ต่อมูลค่าความเต็มใจจะจ่ายด้วยวิธี Marginal Effect ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมาเที่ยวชมโบราณสถานเวียงท่ากาน ด้วยวิธีการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์ วิธีการป้องกันวิธีที่ 1 วิธีการป้องกันวิธีที่ 2 วิธีการฟื้นฟูวิธีที่ 1 และวิธีการฟื้นฟูวิธีที่ 2 ปรากฏว่ามีเพียงวิธีการฟื้นฟูวิธีที่ 1 เท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อความเต็มใจจะจ่าย

2.1 การฟื้นฟูโบราณสถานวิธีที่ 1 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เต็มใจจะจ่ายในช่วงในช่วง 1- 40 บาทต่อปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 โดยมีความเต็มใจจ่ายสูงสุดเท่ากับ 150 บาทต่อปี และความเต็มใจจ่ายต่ำสุดที่ 0 บาทต่อปี สรุปได้ว่าความเต็มใจจ่ายในการอนุรักษ์และการคงอยู่ของโบราณสถานด้วยวิธีการฟื้นฟูโบราณสถาน โดยมีการปรับปรุงและเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถังขยะ ห้องน้ำ ร้านอาหาร สถานที่นั่งพัก เพื่อความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยวและเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน ซึ่งมีมูลค่าความเต็มใจจ่ายเท่ากับ 24.39 ต่อปี สำหรับผลการศึกษาทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างความเต็มใจที่จะจ่ายกับปัจจัยต่างๆ เป็นดังนี้ ตัวแปรการมาเที่ยวชมโบราณสถานเวียงท่ากานในอนาคตของนักท่องเที่ยวที่ยังไม่เคยมาเที่ยวชม (Future) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความเต็มใจจะจ่ายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 ข้อจำกัดของการศึกษา

1) ข้อจำกัดของการประเมินมูลค่าด้วยวิธี CVM ในการศึกษาครั้งนี้ได้นำวิธี CVM มาใช้ในการประเมินมูลค่าในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการคงอยู่ของโบราณสถานเวียงท่ากาน ซึ่งต้องอาศัยสถานการณ์สมมติให้กลุ่มตัวอย่างทำความเข้าใจก่อนที่จะสอบถามถึงความเต็มใจที่จะจ่าย ดังนั้นสถานการณ์สมมติที่ได้ตั้งขึ้นมาจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อความเต็มใจที่จะจ่ายของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว โดยการตั้งสถานการณ์ที่แตกต่างกัน จะทำให้ค่าความเต็มใจที่จะจ่ายมีความแตกต่างกันด้วย

2) ข้อจำกัดในส่วน of แบบสอบถาม เนื่องจากแบบสอบถามที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่างนั้นประกอบด้วยสถานการณ์สมมติหลายสถานการณ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์และการคงอยู่ของโบราณสถาน จึงทำให้การเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนใช้เวลานานหรือผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่ได้ทำความเข้าใจกับสถานการณ์สมมติในแบบสอบถามอย่างแท้จริง จึงอาจทำให้ข้อมูลที่ได้มีความเบี่ยงเบน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาการประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการและการคงอยู่ของโบราณสถานเวียงท่ากาน จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งนี้โดยการสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมและไม่เคยมาเที่ยวชมโบราณสถานเวียงท่ากาน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1) ควรมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้เกิดความสนใจและต้องการมาเที่ยวชมยังโบราณสถานเวียงท่ากาน เนื่องจากนักท่องเที่ยวบางส่วนยังไม่รู้จักหรือรับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเท่าที่ควร และกิจกรรมในการเที่ยวชมยังมีน้อยจึงควรมีการจัดกิจกรรมในการเที่ยวชมให้มากขึ้น เช่น การมีรถม้า การมีจักรยานให้เช่า เป็นต้น

2) ควรมีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น เช่น ห้องน้ำ ร้านอาหาร สถานที่นั่งพัก ที่จอดรถ เพื่อความสะดวกของนักท่องเที่ยวในการเดินทางมาเที่ยวชม

3) ควรมีการอนุรักษ์โบราณสถานอย่างจริงจัง ด้วยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งภาครัฐบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งการอนุรักษ์ไม่จำเป็นต้องเป็นการสนับสนุนทางการเงินเพียงอย่างเดียว เพราะหากเงินที่ได้รับจากการสนับสนุนนั้นหมดลงการพัฒนาอาจต้องหยุดชะงักลง และโบราณสถานอาจกลับมาเสื่อมโทรมเช่นเดิม แต่หากมีการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวให้เกิดความรักและหวงแหนเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ วัฒนธรรมแบบยั่งยืน และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ในเชิงอนุรักษ์ อีกทั้งยังเป็นแหล่งให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์สำหรับคนรุ่นหลัง

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

จากการที่ได้ศึกษาการประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการและการคงอยู่ของโบราณสถานเวียงท่ากาน จังหวัดเชียงใหม่ในครั้งนี้ ทำให้เกิดข้อเสนอแนะบางประการที่อาจก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการขยายผลการศึกษาในหัวข้อดังกล่าว หรือต้องการศึกษาในหัวข้อที่มีความคล้ายคลึงกัน ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้สรุปข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษากครั้งต่อไปไว้ดังนี้

1) ในการเก็บข้อมูลจากตัวอย่างในการศึกษาการประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการและการคงอยู่ของโบราณสถานเวียงท่ากาน จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยวิธี CVM ซึ่งเป็นคำถามเปิด (Open - Ended)

เป็นสิ่งที่วัดได้หรือสังเกตได้ ดังนั้นจึงควรใช้วิธีในการเก็บข้อมูลหลายวิธีประกอบกัน เช่น การสอบถามเพิ่มเติมเพื่อให้แสดงความคิดเห็นส่วนบุคคลออกมา หรือการสังเกตมาประกอบรวมกันกับการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด เนื่องจากบางครั้งกลุ่มตัวอย่างอาจไม่เข้าใจในแบบสัมภาษณ์ ดังนั้นการออกแบบสัมภาษณ์จึงต้องคำนึงถึงสถานการณ์สมมติที่สอดคล้องกับมูลค่าที่ต้องการ โดยผู้ตอบแบบสอบถามสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายที่สุด มีใจความกระชับ ชัดเจน และต้องไม่มากเกินไปจนผู้ตอบแบบสอบถามเกิดความเบื่อหน่าย เพื่อให้ได้ค่าความเต็มใจจะจ่ายใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดและเบี่ยงเบนน้อยที่สุด นอกจากนี้การเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์และอธิบายถึงสถานการณ์สมมติให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจจะได้ผลดีกว่าการให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลที่ให้มีประสิทธิภาพและสมบูรณ์มากขึ้น

2) ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรเลือกนักท่องเที่ยวที่มีเวลามากพอที่จะตอบแบบสอบถาม โดยอาจสุ่มเลือกนักท่องเที่ยวที่ไม่เร่งรีบและมีเวลามากพอที่จะตอบแบบสอบถาม โดยทำการประเมินมูลค่าเงินนันทนาการและการคงอยู่ของโบราณสถานเวียงท่ากาน จังหวัดเชียงใหม่ จากความเต็มใจจะจ่ายของนักท่องเที่ยวที่ได้เข้ามาเยี่ยมชมภายในโบราณสถาน รวมถึงการศึกษากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวต่างชาติด้วยเพื่อจะได้ผลการศึกษาที่ครอบคลุมถึงนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เข้ามาเยี่ยมชมภายในโบราณสถาน

3) การศึกษาการประเมินมูลค่าเงินนันทนาการและการคงอยู่ในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะในส่วนของโบราณสถานเวียงท่ากานเท่านั้น ในอนาคตควรมีการนำไปปฏิบัติเชิงนโยบาย หรือควรมีการศึกษาในระดับภาคและระดับประเทศเพิ่มขึ้น เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงนโยบายสาธารณะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มากยิ่งขึ้น และจากการศึกษานี้ อาจมีปัจจัยอื่นๆ อีกหลายปัจจัยที่ผู้ศึกษาไม่ได้กล่าวถึงในแบบจำลอง

4) จากการที่มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ที่ประเมินได้นั้นเป็นมูลค่า ณ ปัจจุบัน คือปี พ.ศ. 2554 ดังนั้นจำนวนนักท่องเที่ยวหรือตัวแปรที่มีผลต่อการท่องเที่ยวและการประเมินมูลค่าเงินนันทนาการและการคงอยู่ในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา จึงควรมีการศึกษาถึงการประเมินมูลค่าอีกครั้งในอนาคต เพื่อจะได้ทราบถึงทิศทางเปลี่ยนแปลงของข้อมูลว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด

5.3.3 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

- 1) สามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์โบราณสถานเวียงท่ากาน ด้วยวิธีการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์เวียงท่ากาน วิธีการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับโบราณสถานและวิธีการฟื้นฟูโบราณสถาน โดยได้มีการวิเคราะห์หาสถานการณ์ที่มีความเป็นไปได้สูงสุด เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและมีความเหมาะสมกับพื้นที่ เป็นการให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการบริหารจัดการที่ง่ายขึ้น
- 2) มูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ในการประเมินมูลค่าเชิงนันทนาการและการคงอยู่ของโบราณสถานเวียงท่ากาน ที่ประเมินได้นั้นสามารถนำไปใช้อ้างอิงเพื่อกำหนดนโยบายจัดระบบประมาณในการอนุรักษ์โบราณสถานแห่งนี้หรือนำไปกำหนดเป็นค่าธรรมเนียมในการเข้าชมโบราณสถานเพื่อสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อไป